

J. P. TRAP

KONGERIGET
DANMARK

FJERDE OMARBEJDEDE UDGAVE

PAA GRUNDLAG AF DEN AF H. WEITEMEYER UDGIVNE 3. UDGAVE
OG UNDER MEDVIRKNING AF VIDENSKABSMÆND, FAGFOLK OG
STEDLIGE MEDDELERE FRA ALLE LANDETS EGNE

UDGIVET AF

GUNNAR KNUDSEN

IV. BIND

MARIBO AMT · ODENSE AMT
SVENBORG AMT

KØBENHAVN 1923

G. E. C. GADS FORLAG

(FREDERIK GAD)

	Pag.		Pag.
Verninge (egen Komm.)	409	Vævlunge [Veflinge] (egen Komm.)	506
Viby (egen Komm.)	454	Ørslev (Føns-Ørslev Komm.)	546
Vigslev [Vigerslev] (egen Komm.)	510	Ørsted (egen Komm.)	568
Vissenbjærg (egen Komm.)	414	Østrup (egen Komm.)	470

SVENBORG AMT 587—884

Langeland 838

Taaasing 701

Ærø 873

Købstæder: Faaborg p. 611 — Marstal p. 668 — Nyborg p. 624 — Rudkøbing p. 649 — Svenborg [Svendborg] p. 592 — Ærøskøbing p. 660.

Herreder: Gudme p. 772 — Langelands Sønder-Hrd. p. 859 — Langelands Nørre-Hrd. p. 840 — Sallinge p. 712 — Sunds p. 674 — Vindinge p. 805 — Ærø Hrd. p. 873.

Sogne (og Landkommuner):

	Pag.		Pag.
Aaby, se Vester-Aaby.		Hellerup (Søllinge-Hellerup Komm.)	834
Aarslev (egen Komm.)	837	Herrested (egen Komm.)	830
Aastrup (egen Komm.)	719	Herringe (egen Komm.)	733
Allested (Allested-Vejle Komm.)	739	Hesselager (egen Komm.)	789
Avernakø (egen Komm.)	770	Hillerslev (egen Komm.)	750
Avnslev (Avnslev-Bovense Komm.)	807	Hjulby (egen Komm.)	806
Bjærgby [Bjerreby] (egen Komm.)	707	Horne (egen Komm.)	764
Bovense (Avnslev-Bovense Komm.)	810	Hostrup [Haastrup] (Jorløse-Hostrup Komm.)	759
Brahe-Trolleborg (egen Komm.)	726	Hov (Snøde-Stoense-Hov Komm.)	857
Bregninge (egen Komm.) Taasing	702	Humle [Humble] (egen Komm.)	864
Bregninge (egen Komm.) Ærø	878	Hunstrup [Hundstrup] (egen Komm.)	725
Broby, se Nørre- og Sønder-Broby.		Hæsinge, se Øster- og Vester-Hæsinge.	
Brudager (Gudme-Brudager Komm.)	801	Højrup, se Sønder-Højrup.	
Bøstrup (egen Komm.)	851	Jorløse [Jordløse] (Jorløse-Hostrup Komm.)	756
Diernæs [Diernisse] (egen Komm.)	714	Kirkeby (Ollerup-Kirkeby Komm.)	689
Drejød (egen Komm.)	709	Krørup (egen Komm.)	732
Egense (egen Komm.)	683	Kullerup (Kullerup-Revs-Vindinge Komm.)	816
Ellested (Gislev-Ellested Komm.)	828	Kværndrup (egen Komm.)	694
Ellinge (Skellerup-Ellinge Komm.)	815	Landet (egen Komm.)	706
Espe (egen Komm.)	736	Langaa (Langaa-Øksendrup Komm.)	786
Faaborg Købstads Landdistrikt (egen Komm.)	713	Lindelse (egen Komm.)	862
Flostrup [Flødstrup] (Flødstrup-Ullerslev Komm.)	810	Longelse (Longelse-Fuglsbølle Komm.)	859
Fodslette (Tryggelev-Fodslette Komm.)	869	Lunde (egen Komm.)	693
Frørup (egen Komm.)	824	Lyø (egen Komm.)	769
Fuglsbølle (Longelse-Fuglsbølle Komm.)	861	Magleby (egen Komm.)	871
Gestelev (egen Komm.)	735	Marstal Landsogn (egen Komm.)	882
Gislev (Gislev-Ellested Komm.)	780	Nørre-Broby (egen Komm.)	742
Gudbjærg (egen Komm.)	802	Ollerup (Ollerup-Kirkeby Komm.)	687
Gudme (Gudme-Brudager Komm.)	797	Ore [Oure] (Ore-Vejstrup Komm.)	793
Haastrup, se Hostrup.		Revs-Vindinge [Refsvindinge] (Kullerup-Revs-Vindinge Komm.)	818
Heden (egen Komm.)	739		

	Pag.		Pag.
Ringe (egen Komm.).....	773	Sønder-Højrup (egen Komm.).....	836
Rise (egen Komm.).....	880	Sørup (Skt. Jørgens-Sørup Komm.)...	682
Ryslinge (egen Komm.).....	777	Tranderup (egen Komm.)	879
Sandholts-Lyndelse (Vester-Hæsinge- Sandholts-Lyndelse Komm.).....	754	Tranekær (Tranekær-Tullebølle Komm.)	846
Simmerbølle (egen Komm.)	843	Tryggelev (Tryggelev-Fødslette Komm.)	867
Skaarup (egen Komm.).....	675	Tullebølle (Tranekær-Tullebølle Komm.)	844
Skellerup (Skellerup-Ellinge Komm.)..	814	Turø (egen Komm.).....	698
Skerninge, se Vester- og Øster-Sker- ninge.		Tved (egen Komm.)	678
Skrøvelev [Skrøbelev] (egen Komm.)..	841	Ulbølle (egen Komm.)	723
Skt. Jørgens (Skt. Jørgens-Sørup Komm.)	681	Ullerslev (Fløstrup-Ullerslev Komm.)..	813
Snøde (Snøde-Stoense-Hov Komm.)...	854	Vantinge (egen Komm.)	738
Stenstrup (egen Komm.).....	690	Vejlev (Allested-Vejlev Komm.).....	740
Stoense (Snøde-Stoense-Hov Komm.)..	856	Vejstrup (Ore-Vejstrup Komm.).....	795
Strynø (egen Komm.)	711	Vester-Aaby (egen Komm.)	717
Svanninge (egen Komm.)	761	Vester-Hæsinge (Vester-Hæsinge-Sand- holts-Lyndelse Komm.).....	753
Svindinge (egen Komm.)	782	Vester-Skerninge (egen Komm.)	722
Søby (egen Komm.)	875	Vindinge (egen Komm.)	819
Søllinge (Søllinge-Hellerup Komm.)...	833	Øksendrup (Langaa-Øksendrup Komm.)	788
Sønder-Broby (egen Komm.).....	744	Ørbæk (egen Komm.).....	826
Forkortelser		Øster-Hæsinge (egen Komm.).....	747
		Øster-Skerninge (egen Komm.).....	686
			884

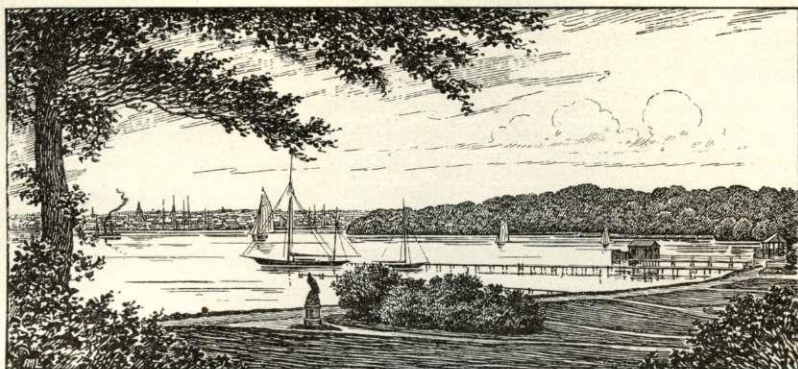

SVENSBORG AMT

1:320 000

0 2 4 6 8 10 12 14 16 km

- I Vindinge Herred
- II Gudme "
- III Sands "
- IV Salling "
- V Ærø
- VI Langeland Nørre Herred
- VII Langeland Sønder "

SVENBORG AMT

Grænser, Omraade og Størrelse. Svenborg Amt bestaar af den sydlige, mindre Del af Fyn, de større Øer Taasing, Langeland og Ærø samt de mindre Øer Turø, Siø, Skovø, Strynø, Strynø Kalv, Halmø, Birkholm, Store-Egholm, Hjortø, Drejø, Skarø, Avernakø, Bjørnø, Lyø og Ilumø foruden flere smaa og ubeboede Øer og Holme. Amtet omgives mod Ø., S. og V. af Store-Bælt og Lille-Bælt, mod NV. begrænses det af Odense Amt. Mod SV. er Kysten en Del indskaaren; her udsendes Halvøen Horneland mellem Helnæs Bugt, Lyø Krog og Faaborg Fjord. Ellers forløber Sydkysten langs Svenborg Sund, der adskiller Fyn fra Taasing, og Østkysten langs Store-Bælt temmelig regelmæssig; her findes kun den ene Halvø Knudshoved, der lukker for Nyborg Fjord. Amtets Størrelse er 1666,7 km²; af det samlede Fladeindhold. udgør Købstæderne og Marstal Handelsplads i alt 27,7 km²; Vandarealet, som er medregnet, udgør 15 km².

Med Hensyn til de **geologiske Forhold** og **Overfladen** henvises i det hele til Indledningen „Den fynske Øgruppe“ p. 264 og 262.

Arealets Udnyttelse. Det besaaede Areal var ^{15/7} 1919 84,201 ha (deraf Hvede 4368, Rug 9310, Byg 18,071, Havre 14,788, Blands. til Modenhed 13,685, Bælg-sæd 518, Boghvede 22, Kartofler 2633, Foderroer 15,670, Sukkerroer 1040, Markfrø 3199); Brakarealerne udgjorde 6922, Grønfoder og Græsningsar. 43,532, Haver, Hegn o. l. 4661, Tørvemoser 1862, Skove og Plantager 16,664, Heder og Lyngbakker 169, Klitarealer, Stenmarker o. l. 568. Amtet frembyder m. H. t. Arealets Udnyttelse mange Lighedspunkter med Odense Amt. Indenfor Kornavlens spiller Vaarsæden en meget stor Rolle, og særlig er det til Byg udlagte Areal betydeligt. Byggen er overvejende 2-radet. Kun godt 5% af Bygarealerne er bevokset med 6-radet Byg. Dyrkningen af Sukkerroer er kun lidet almindelig, medens Foderroer spiller en stor Rolle. Markfrøarealet er betydeligt. Havearealet er her, som paa Fyn i det hele, meget stort.

Det hele Ager og Engs Hartkorn sammenlagt med det halverede Skovskjoldsh. (384 Td.) udgjorde ^{1/1} 1905 27,500 Td. deraf var Købstædernes Jorder ansat til

450, Landdistrikternes til 27,050 Td. Hartkornet i Landdistrikterne fordelte sig saaledes, at der fandtes 134 større Landbrug (12 Td. H. og derover) med i alt 5025 Td. H., 4872 Bøndergaardte (1-12 Td. H.) med 18,634 Td. H., 14,897 Huse med 3251 Td., samt forskellige Jordlodder med i alt 140 Td. Endvidere fandtes i Landdistrikterne 505 jordløse Huse. I 1901-21 oprettedes 282 Statshusmandsbrug i Amtet. Statskassens Udlaan til disse udgør 1,664,802 Kr. Antallet af Landbrugsejendomme er her ligesom i Odense Amt særdeles stort; trods det langt mindre Hartkornstilliggende er disses Antal næsten lige saa stort som i Odense Amt. Det er de smaa Gaarde paa 1-2 og især 2-4 Td. H., hvoraf der findes mange, men navnlig er dog Husene til Stede i et stort Antal; der er saaledes flere Huse med Jord i dette Amt end i noget andet Amt i Landet. Derimod er der færre jordløse Huse end i noget andet Amt.

Ved Vurderingen til Ejendomsskyld 1920 udgjorde den saml. Vurderingssum i Amtet 512,4 Mill. Kr., deraf for Ejendomme i Købstæderne 109,9, i Landdistrikterne 402,5 Mill. Kr. Den saml. Jordværdi udgjorde 212,7 Mill. Kr., deraf i Købstæderne 26,8, i Landdistrikterne 185,9 Mill. Kr.

Husdyrhold. Der fandtes ¹⁵/₇ 1921 30,686 Heste (1914: 31,398), 129,031 Stk. Hornkvæg (134,036), deraf 74,080 Køer (78,765), 19,940 Faar (22,071), 2232 Geder (1291) og 72,656 Svin (141,486). Ligesom i Odense Amt er Kreaturholdet meget betydeligt, navnlig set i Forhold til Arealets Størrelse. Særlig er Antallet af Faar forholdsvis større end i noget andet af Øernes Amter, ligesom ogsaa Antallet af Hornkvæg er over Øernes Gennemsnit; derimod er Svineholdet af forholdsvis mindre Betydning. Af Hingstene hører det overvejende Antal til den jyske Race og blandt den øvrige Del er det ligeledes de sværere Racer, der er stærkest repræsenteret, medens der kun findes ganske faa af Frederiksborgracen. Fjerkræavlen er af stor Betydning. Der fandtes 1921 c. 595,000 Høns (1914: 645,000) og c. 687,000 Kyllinger (598,000). Desuden fandtes 1914 c. 3400 Kalkuner, c. 89,000 Ænder og c. 15,000 Gæs. Af Kaniner fandtes c. 900, af Bistader c. 4600.

Befolkning. Amtet havde ¹/₂ 1921 142,909 Indb. (1769: 51,607, 1801: 62,776, 1850: 96,763, 1901: 128,241), deraf havde Købstæderne 36,387 el. 25,5 % (1801: 8,750 el. 13,9 %, 1850: 16,276 el. 16,8 %, 1901: 31,672 el. 24,7 %) og Landdistrikterne 106,522. Befolkningstætheden i Landdistrikterne er særdeles betydelig, c. 65 Indb. pr. km². Den er en Ubetydelighed lavere end i Odense Amt, men overgaas iøvrigt kun af Københavns Amt. Efter Erhverv fordeltes Folkemængden 1911 i flg. Grupper: 5230 levede af immateriel Virksomhed, 56,368 af Landbrug, 1069 af Gartneri, 1340 af Skovbrug, 2667 af Fiskeri, 32,955 af Haandv. og Industri, 9793 af Handel og Pengeomsætning, 5341 af Søfart, 4671 af anden Transportvirksomhed, 7237 af Tyendegern. o. l., 6103 af 'egne Midler, 2467 væsentligst af offentlig Understøttelse, 1366 var uden angivet Erhverv. Antallet af Personer, der ernærer sig af Søfart, er større end i noget andet af Landets Amter.

Finanser. Amtskommunernes finansielle Forhold 19¹⁸/₁₉ (i 1000 Kr.). Udskrivning paa Amtsraads kredsens Hartkorn 346, Ejendomsskyld 524. Af Udgiftsposterne var de væsentligste: Pattigvæs. (herunder Bidrag til Amtsfattiggassen) 11, Bidrag til Amts-

skolefonden 61, Rets- og Politivæs. 113, Medicinalvæs. 407, Vejvæs. 373. Amtsrepartitionsfondens Aktiver ³¹/₁₀₀ 1919 2073, deraf faste Ejendomme 987. Gæld 1871. M. H. t. Købstædernes finansielle Forhold henvises til Afsnittene om hver enkelt By. For Sognekommunerne anføres flg.: Hartkornsskat 528, Ejendomsskyld 800, Opholds-kommunesk. 1136, Erhvervs-kommunesk. 16, Aktieselskabssk. 13, Afgifter efter Nærings-loven m. fl. Love 38, Formue- og Erhvervsindtægter 70, Naturalarbejde udenfor Paa-ligningen 23. De væsentligste Udgifter var: Fattigvæs. 439, Hjælpekasser 86, Foranstaltninger efter Dyrtidslovene 854, Alderdomsunderst. 360, Skolevæs. 563, Vej- og Kloakvæs. 258. Aktiver ³¹/₁₀₀ 1919: 6233, deraf faste Ejendomme 3908. Gæld 3620.

Inddeling. Amtet bestaar af Købstæderne *Svenborg, Faaborg, Nyborg, Rudkøbing* og *Ærøskøbing* samt Handelspladsen *Marstal*, og Herrederne *Sunds, Sallinge, Gudme, Vindinge, Langelands Nørre-* og *Sønder-Herred* samt *Ærø Herred*. Amtets Landkommuner danner een Amtsraadskreds. Amtet har 176 Sognekommuner (incl. Faaborg Købstads Landdistrikt). Amtet udgør en Del af 4. Landstingskreds. M. H. t. Valg til Folketinget danner det een Amtskreds med 6 Opstillingskredse.

I gejstlig Henseende hører Amtet til Fyns Stift og indbefatter 5 Provstier: 1) Sunds Herreds Provsti, der omfatter samtlige Sogne i Sunds Herred, samt Svenborg Købstad og Hunstrup S. af Sallinge Herred, 2) Sallinge Herreds Provsti, der omfatter Faaborg Købstad og Sallinge Herred med Undtagelse af Hunstrup S., der som nævnt hører til Sunds Herreds Provsti, og Heden S., der hører til Bjærgaasum Herreders Provsti, 3) Vindinge og Gudme Herreders Provsti, der foruden samtlige Sogne i disse Herreder omfatter Nyborg Købstad, 4) Langelands og 5) Ærø Provsti.

Amtet omfatter flg. 4 Politikredse: 1) (Politikreds Nr. 23) Nyborg Købstad og Vindinge Herred (Nyborg), 2) (Nr. 24) Svenborg Købstad og Thorseng (Taasing) Birk samt Sunds-Gudme Herreder (Svenborg), 3) (Nr. 25) Ærøskøbing Købstad og Ærø Herred, samt Rudkøbing Købstad og Langelands Herreder (Rudkøbing*) og 4) (Nr. 26) Faaborg Købstad og Sallinge Herred samt Muckadell, Holstenshus og Brahe-Trolleborg Birker (Faaborg).

I jurisdiktionel Henseende deles Amtet i flg. 6 Retskredse: 1) (Retskreds Nr. 32) Nyborg Købstad med Vindinge Herred (med Hovedtingsted i Nyborg og Bitingsted i Ringe for Hellerup, Søllinge, Sønder-Højrup og Aarslev Sogne, 2) (Nr. 33) Sunds-Gudme Herreder (med Hovedtingsted i Svenborg og Bitingsted i Ringe for Ringe og Ryslinge Sogne), 3) (Nr. 34) Svenborg Købstad og Thorseng (Taasing) Birk (Svenborg), 4) (Nr. 35) Ærøskøbing Købstad og Ærø Herred (med Hovedtingsted i Ærøskøbing og Bitingsted i Marstal for Marstal Handelsplads og Landsogn), 5) (Nr. 36) Rudkøbing Købstad og Langelands Herreder (Rudkøbing) og 6) (Nr. 37) Faaborg Købstad og Sallinge Herred med Muckadell, Holstenshus og Brahe-Trolleborg Birker (med Hovedtingsted i Faaborg og Bitingsted i Ringe for Gestelev, Heden, Herringe, Espe, Vantinge og Hillerslev Sogne).

Amtet hører til *Fynske Nævningekreds* (Odense).

Amtet udgør *Svenborg Amtslægekreds*, der deles i 4 Lægekredse: 1) Svenborg, 2) Nyborg, 3) Faaborg og 4) Ølandenes. Amtslægen bor i Svenborg.

*) Som forkortet Betegnelse for denne Politikreds anvendes i det flg.: Politikr. Rudkøbing Kbst. m.m.

Amtet hører til 3. Udskrivningskreds.

Det deles i 4 Skattekrede: 1) Nyborg, 2) Svenborg, 3) Faaborg og 4) Rudkøbing. M. H. t. Vurdering til Ejendomsskyld udgør Amtet een Skyldkreds, der inddeles i 9 Vurderingskredse: 1) Svenborg, 2) Sunds Herreds, 3) Gudme Herreds, 4) Nyborg, 5) Sallinge Herreds, 6) Faaborg, 7) Langelands nordre, 8) Langelands søndre og 9) Ærø.

M. H. t. Oppebørselen af Skatter danner Amtet eet Amtstuedistrikt.

Svenborg Amt var fra 1660 delt i to Amter: *Nyborg Amt*, der indbefattede Sallinge, Sunds, Gudme og Vindinge Herreder (tilligemed Hinsholms Birk, der regnedes til Sallinge Hrd.), og *Tranekær Amt*, der omfattede Langelands to Herreder; 1799 sloges de sammen til Svenborg Amt. Ærø Herred forenedes først efter Wienerfreden 1864 med Amtet. Ved Resol. 1. Maj 1799 henlagdes Købstæderne i Svenborg, Faaborg og Rudkøbing og 29. Decbr. 1802 tillige Nyborg under Svenborg Amtmand.

Litt.: C. Dalgas, *Svendborg Amt*, beskr. efter Opfordr. af Landhusholdningsselskabet, Kbh. 1837. — *Svendborg Amt. Aarsskrift for S. Amts hist. Samf.* 1908 flg.; heri: Kai C. Uldall, *Tilstanden i Nyborg Amt ved Aar 1743* (Aarg. 1916). — V. Madsen, *Beskr. over geol. Kort til Danm., Kortbladet Nyborg*. Kbh. 1902. — *Svendborg Amts Vejviser*. 1905-07, 1911-14, 1915-18. — *Indber. fra Hr. Kammerherre og Amtmd. Schumacher om Kunstflidens Tilstand i hans Amt* (Efterretn. fra Selsk. f. indenlandsk Kunstflid 1. B. 1810-11 p. 681-90, 2. B. 1816, p. 249-63, 494-524). — S. Jørgensen, *Den fyenske Landbostand før, under og efter Svenskekrigen 1657-60, forsaavidt Nyborg Lehn angaar.*, i *Hist. Tidsskr.* 4. R. V, p. 221-68. — Vilh. Lorenzen, *Bidrag til vore Herregaardes ældste Historie. Studier over Herregaardsvoldsteder i Svendborg Amts fire fyenske Herreder*, i *Fortid og Nutid I*, p. 205-224. — *En Saml. Indberetninger fra Præster i Fyns Stift 1755 flg.*, Msk. i kgl. Bibl., Kallske Saml. 377 4to.

Historie og Fortidsminder. Tydelig ses det, at i den paa Fyns Land værende store Del af Svenborg Amt er Oldtidsbebyggelsen begyndt ved Kysten og har først lidt efter lidt bredt sig ind i Landet, saaledes at den paa et temmelig sent Tidspunkt ret tog de allerinderste Strækninger i Brug. Den ældre Stenalder har gennemgaaende ganske vist ikke efterladt sig mange og udprægede Spor, men desto fyldigere er Minderne fra den yngre Stenalder. Foruden talrige Oldsagfund kendes i Kystegnene et betydeligt Antal store Stengrave, mest Dysser, forholdsvis faa Jættestuer. Blandt Langdysserne udmærker nogle sig ved anselig Størrelse; en (i Ellested S.) er endog blandt de allerlængste i Danmark. Ved Gudbjærg findes en ikke almindelig Samling af Langdysser, men især er Horneland rigt paa store Stengrave; her maa der dengang have været et vigtigt Bosted. Ogsaa Gravhøje forekommer i ikke ringe Mængde især i Amtets Kystside, som Udtryk for, at der i Broncealderen, fra hvilken Tid Højene sikkert mest hidrører, ogsaa her var en ganske tæt Bebyggelse; hist og her samler Højene sig i Grupper eller Striber. Derimod findes i Amtets Indre paa Fyns Land kun faa Stengrave og Gravhøje; Sten- og Broncealderens Folk havde kun i ringe Grad taget denne Egn i Besiddelse. Mange og rige er til Gengæld her Minderne fra Jernalderen; paa det Tidspunkt maa det Indre have huset en ret tæt Befolkning. Større og mindre Gravpladser under flad Mark, mest med Grave med brændt Lig, er trufne trindt om i det Indre saavel som i Kyststrækningerne; den betydeligste af alle fynske Jernalders Gravpladser er fremdraget i Svenborg Amt, ved Broholm. Nogle Grave har indeholdt romerske Importvarer. Under den store Guldperiode omkring Midten af 1. Aartusinde har Sv. Amt i hvert Fald efter det hidtil foreliggende været langt den guldrigste Egn af Danmark; næsten $\frac{1}{3}$ af den hele

Værdimasse falder paa det, og her er ogsaa det værdifuldeste af alle Jernalders Guld-fund (Broholmfundet) fremdraget. Broholmegnen er iøvrigt rigere paa Jernalders Guld-fund end en hvilken som helst anden Egn i Landet. Ogsaa fra Jernalderens Slutnings-afsnit findes enkelte ret betydningsfulde Fund i Amtet.

Som det allerede er vist under Naboamtet, hører Egnen om Odense Aas øvre Løb til de tidligst opdyrkede, og det samme synes at gælde om Bredderne af de Vandløb, som falder ud i Store-Bælt. Men S. herfor laa et sent kultiveret Skovland, der — efter Stednavnenes Vidnesbyrd — først ned mod Havet og Svenborg Sund gav Plads for gammel Bebyggelse.

Fra Middelalderen er de vigtigste Levninger som sædvanlig Kirkerne. Enestaaende inden for hele Øen er Rundkirken i Horne. Almindelige er derimod i Amtet Kirkerne af raa Kamp (Eks. Svanninge og Kværndrup), hvoraf flere senere er omformede ved Murstenstilbygninger. Paa Øerne fremhersker Kvaderstenskirkene (Eks. St.-Snøde), og i Nyborgegnen er sentromanske Murstenskirker hyppige. Det samme gælder om Købstæderne (Svenborg Skt. Nikolaj og Vor Frue). Fra den gotiske Periode kan fremhæves Brahe-Trolleborg og Nyborg Kirker samt mange Landsbykirker fra Middelalderens Slutning med talrige Kalkmalerier. Middelalderlige Borge har været hyppige i Amtet, men er saa godt som alle forsvundne; en Undtagelse danner „Danehofhuset“ paa Nyborg Slot, mens der af Ørkil (Tved S.) og Tranekær kun er Rester tilbage. Af middelalderlige Klostre staar derimod Cistercienserklostret i Holme (Brahe-Trolleborg) delvis bevaret.

For den nyere Tids Vedkommende gælder det, at Svenborg Amt, mere end noget andet dansk Amt, er Herregaardenes forjættede Land. Tilbage til Reformationstiden naar to saa betydelige som Rygaard (Langaa S.) og Hesselagergaard (Hesselager S.), men navnlig fra Aarhundredets sidste Halvdel er Tallet saa stort, at det maa være nok at fremhæve de ypperste Renaissancebygninger: Egeskov (Kværndrup S.), Nakkebølle (Aastrup S.), Ørbækklunde (Ørbæk S.), Arreskov (Ø.-Hæsinge S.), Sandholt (S.-Lyndelse S.) og Holckenhavn (Vindinge S.) samt Gaarde i Bindingsværk som Steensgaard (Svanninge S.) og Gelskov (Hillerslev S.). Dette Indtryk forandres ikke, naar man drejer om Aar 1600: Ravnholt (Herrested S.), Julskov (Kullerup S.), Fjellebro (Krarup S.), Holstenschus (Diernæs S.) og Valdemarsslot (Bregninge S.) er de betydeligste fra Christian IV's Tid, Broholm (Gudme S.), Søbo og Damsbo (Jorløse S.) fra hans Efterfølgers før 1660. Efter den store Pavse i de fattige Aar møder vi endelig i det 18. Aarh. smukke Eksempler paa den senere Barok i Hvidkilde (Egense S.) og paa Nyklassicismen i Glorup (Svindinge S.) og Juelsberg (Avnslev S.). Af Købstæderne har Nyborg gode Prøver paa det 17. Aarh.'s og Svenborg paa det 18. Aarh.'s Bindingsværksbygninger, mens Faaborg i sin bevarede Vesterport ejer en sjælden Levning fra Middelalderen. Ogsaa i dette Amt findes en Række Bystævner bevarede (Eks. Heden og Søllinge S.).